

Reportage

Laurence Scherz

‘Waar wil de stad naartoe met de nacht?’

In gesprek met Ramon de Lima, nachtburgemeester van Amsterdam

In 2021 publiceerde de gemeente Amsterdam de nachtvisie *Toekomst van de nacht: nachtcultuur in Amsterdam* met daarin een voorwoord van wethouder Kunst en Cultuur Touria Meliani over haar ervaringen met het nachtleven. Daarin stelt ze dat ‘de nacht (...) een rijke artistieke bron [vormt] die nieuwe vormen, stijlen, disciplines en genres voortbrengt. De Amsterdamse nachtcultuur is levend cultureel erfgoed’ (Gemeente Amsterdam 2021, 7). Als we het over de nachtcultuur hebben, gaat het niet alleen over ‘lekker dansen’, maar over een rijke voedingsbodem aan talentontwikkeling, experiment, en laagdrempelige creativiteit.

In de visie kwam ook (waarnemend) nachtburgemeester Ramon de Lima aan het woord. ‘Die visie is voor ons, Stichting Nachtburgemeester, hét teken van erkenning voor de waarde van de nachtcultuur voor de stad’, vertelt hij desgevraagd. De functie van nachtburgemeester bestaat sinds 2003 – nu pas wordt de nachtcultuur echt serieus genomen. ‘De band met het stadsbestuur is sterk geworden: we worden gezien als volwaardige gesprekspartner. In andere steden zie je dat ze nog steeds bezig zijn met überhaupt het krijgen van een plek aan tafel.’

Die plek aan tafel is dringend nodig – niet enkel de pandemie en de strenge maatregelen daaromtrent bedreigen de nachtcultuur, ook de kwaliteit van en ruimte voor de nacht behoeven aandacht. ‘Met *Club-Ethics*, een project over sociale veiligheid op de dansvloer, doen we sinds 2017 met steun van de gemeente onderzoek naar de omstandigheden zoals ze nu zijn en hoe deze te verbeteren. Het fijne is dat ondertussen de stad begrijpt waarop gefocust moet worden. Als wij aangeven: dát is belangrijk voor de nacht, dan wordt daarnaar geluisterd.’

Ruimte voor de nacht

Het liefst wil Stichting Nachtburgemeester een brug slaan tussen het nachtleven en het stadsbestuur. Maar waar de samenwerking in vergelijking met vroegere tijden al erg stevig staat, is er zeker nog een pijnpunt: plekken waar

Ramon de Lima
Fotografie:
Justin Grooten

de nacht terecht kan in het onvermurwbaar commerciële vastgoedbeleid van Amsterdam. 'Het belangrijkste, en op dit moment het grootste probleem – en dat weet iedereen – is ruimtegebrek. Betaalbare ruimte. Hier wordt al deels over gesproken in de nachtvisie, zo wordt er verwezen naar de *Expeditie Vrije Ruimte*¹, waar het gaat om het beschermen en beschikbaar stellen van vrije ruimte. Dit zijn mooie eerste stappen, maar daar moet nog meer mee gedaan worden. De beloftes uitgesproken in de nachtvisie moeten ook écht uitgevoerd worden.' Het belangrijkste hierbij is dat (jonge) starters de kans krijgen iets op te zetten dat niet commercieel hóéft te zijn: 'Kleinschalige, non-commerciële initiatieven, met een grote maatschappelijke waarde, hebben nu geen plek in de stad. In de binnenstad, maar ook al in West of Oost, zijn de huurprijzen zo hoog dat je überhaupt al een zak geld moet hebben om te beginnen, en zelfs daarna ga je – noodgedwongen – commercieel denken en programmeren, om te overleven. Terwijl het voordeel van clubs, van nachtcultuur, is dat je die mooie verscheidenheid hebt, dat verschillende scènes bediend worden. Plekken die bijdragen aan het culturele landschap in Amsterdam. Daar is nog te weinig ruimte voor, die moet de stad creëren.'

En dat moet nu gebeuren, want na de crisis, als alles weer opengaat, moeten die plekken al beschikbaar zijn, aldus De Lima. 'De tools liggen er al, maar het staat nog stil. De gemeente werkt eraan, maar het is niet genoeg. Er zijn wel concrete plannen om ruimtes die vrijkomen een culturele of maatschappelijke invulling te geven, naast het onderzoeken hoe de publieke ruimte opengesteld kan worden voor (nacht)cultuur. Ook het nachtkloet dat bij de gemeente is geopend, waar je als beginnende maker van de nacht terecht kunt met vragen over vergunningen, financiering of beschikbare ruimte, is een goed initiatief.'

Sneller beleid

Maar zo mooi als bijvoorbeeld in Berlijn wordt het nog niet. 'Hoe snel ze daar dingen voor het nachtleven voor elkaar krijgen is echt jaloersmakend. Waarom kan dat hier niet?' De Lima komt met cijfers: 'Het nachtleven trekt jaarlijks zo'n 9,1 miljoen bezoekers (uit Nederland en daarbuiten) naar Amsterdam. De stad telt

meer dan 541 nachtlocaties – plekken met een nachtvergunning – en de nachtcultuur levert jaarlijks 328 miljoen euro op, plus 5.000 arbeidsplekken. Toch écht aanzienlijk' (Blaker et al. 2021, 9, 45-47, 54)².

Los hiervan ziet De Lima wel een mooie ontwikkeling door de jaren heen. 'De erkenning blijft groeien. Burgemeester Eberhard van der Laan introduceerde onder aanvoering van de toenmalige nachtburgemeesters de 24-uursvergunningen, inmiddels weten ook mensen in het bestuur wat het nachtleven inhoudt. Zo zie ik op zondagochtend teamleden van wethouder Meliani op een rave dansen, en zit ik dinsdag met ze aan tafel op het stadhuis.'

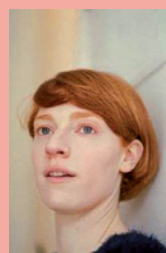
In zijn toekomstdroom voor het nachtleven van Amsterdam kijkt De Lima weer naar de gemeente: 'Jonge makers moeten de speelruimte krijgen om tijdelijk en laagdrempelig een pand in gebruik te nemen. Geef zo'n groepje jongeren zo'n leegstaand pand, zet een tafel neer, wat stoelen, en zij kunnen daar wat mee. Beleidsmakers investeren hier het beste in, want de nachtcultuur is uiteindelijk een voedingsbodemp voor de rest. Het blijft een belangrijke plek voor talentontwikkeling. Hier moet de gemeente een faciliterende rol in spelen door actief de drempel te verlagen, zodat het niet alleen door de markt of ondernemers gebeurt.' •

Literatuur

- Blaker, N. en J. Poort (2021) *De waarde van de kleine uurtjes: de nachtcultuur van Amsterdam*. Amsterdam: Atlas Research.
 Gemeente Amsterdam (2021) *Toekomst van de nacht: nachtcultuur in Amsterdam*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam.

Noten

- 1 www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/open-tolerante-stad/vrije-ruimte-amsterdam
- 2 In dit onderzoek worden tevens de bezoekersaantallen van een aantal muziekpodia meegerekend, die niet allemaal tot de nachtcultuur gerekend worden. Afzonderlijke cijfers zijn niet beschikbaar.

Laurence Scherz
is redacteur van
Boekman